

Становище на Европейския комитет на регионите — Предложение за нов европейски консенсус за развитие — Нашият свят, нашето достойнство, нашето бъдеще

(2017/C 207/08)

Докладчик: Jesús Gamallo Aller (ES/ЕНП), генерален директор по външни отношения и отношения с ЕС, регионално правителство на Галисия

Отправен документ: Съобщение на Комисията относно Предложение за нов европейски консенсус за развитие — Нашият свят, нашето достойнство, нашето бъдеще

COM(2016) 740 final

ПОЛИТИЧЕСКИ ПРЕПОРЪКИ

ЕВРОПЕЙСКИЯТ КОМИТЕТ НА РЕГИОНИТЕ

Въведение

1. отбелязва, че Програмата до 2030 г. за устойчиво развитие, приета от Организацията на обединените нации през септември 2015 г., определя амбициозна нова рамка за изпълнение на ангажиментите, като призовава всички държави да положат усилия за преминаване към приобщаващи и устойчиви стратегии за развитие както на национално, така и на международно равнище;
2. посочва, че Програмата до 2030 г. от самото начало е дефинирана като универсална, т.е. задължаваща всяка една от страните, включително ЕС и неговите държави членки, да преразгледат националните си политики и международните си ангажименти, за да ги приведат в съответствие с целите и задачите на Програмата до 2030 г.; при все това обръща внимание на факта, че тази задача трябва да се изпълнява не само на национално равнище, но и в рамките на политиките и компетенциите на регионалните и местните власти на ЕС;
3. подчертава, че ЕС и неговите държави членки трябва да играят съществена роля в разработването и прилагането на Програмата до 2030 г.; в този смисъл оценява като положителен постигнатия напредък чрез съобщенията относно *„Следващи стъпки за устойчиво европейско бъдеще: европейски действия за устойчивост“* и *„Глобалната стратегия за външната политика и политиката на сигурност на ЕС“*;
4. счита, че Програмата до 2030 г. за устойчиво развитие трябва да се възприема като програма на много равнища и с множество участници, която призовава и ангажира всички публични власти на различните им равнища (местно, регионално, национално и международно), както и други обществени участници, извън правителствената сфера; обръща същевременно внимание на факта, че много от целите и задачите на Програмата до 2030 г. засягат пряко областите на дейност и компетентност на поднационалните власти, така че за тяхното изпълнение е необходимо да се насърчава пълноценното участие на регионите и на местните власти в транспонирането на ЦУР и в изготвянето на политиките за постигането им;
5. изразява съгласие с Комисията относно необходимостта от установяване на нов консенсус за развитието, който преразглежда и актуализира договорения през 2005 г., за да се намери отговор на предизвикателствата, съдържащи се в Програмата до 2030 г., както и на промените, настъпили в международната среда и в системата за сътрудничество за развитие;
6. споделя мнението на Комисията, че най-добрият начин да се постигне напредък по Програмата до 2030 г. е да се задълбочи координацията на политиките за сътрудничество между ЕС и неговите държави членки; набляга при все това, предвид цялостния характер на Програмата до 2030 г. и взаимосвързаността на нейните цели, че е необходимо да се насърчава напредъкът по отношение на съгласуваността на политиките както на равнището на Общността, така и в държавите членки;

Глобални предизвикателства и Програмата до 2030 г.

7. посочва, че ускоряването на глобализацията създаде по-интегриран и сложен свят, с промени в естеството и разпределението на властта на международно равнище, по-голяма разнородност сред развиващите се страни, ново разпределение на световната бедност, увеличаване на неравенствата в рамките на държавите и разширяване на пространството на международните обществени блага; счита, че Програмата до 2030 г. за устойчиво развитие представлява ясно намерение да се отговори на горепосочените промени и на предизвикателствата, свързани с насърчаване на развитието през следващите десетилетия;

8. посочва универсалния характер на Програмата до 2030 г., който налага всички държави и общества да направят усилие за сътрудничество, за да опитат да приведат политиките си в съответствие с целите на Програмата; обръща при все това внимание на необходимостта тези усилия да бъдат направени на всички равнища на публичните действия, в т.ч. регионалните и местните власти;

9. потвърждава, че намеренията, заложи в ЦУР, налагат да се излезе извън работната рамка на официалната помощ за развитие (ОПР); дава си сметка, че макар и ОПР да продължава да бъде от съществено значение като източник на финансиране на най-бедните страни и като катализатор на промени в други категории страни, новата програма налага по-широка перспектива, включваща други потоци и инструменти, които са извън периметъра на ОПР;

10. счита, че необходимостта от мобилизиране на средства и капацитет извън помощта налага да се предприеме по-стратегически подход спрямо различните схеми и условия, съществуващи в международен мащаб; макар че сътрудничеството Север—Юг ще продължава да играе важна роля в бъдеще, е необходимо то да се развива по по-координиран начин със схемите за сътрудничество Юг—Юг или триъгълната схема; в същия ред на мисли обръща внимание на съществената роля, която може да има децентрализираното сътрудничество в новата програма за насърчаване на обмена на опит между заинтересованите страни на поднационално равнище в областта на техните специфични компетенции; смята в заключение, че сътрудничеството между ЕС и държавите членки трябва да използва в по-голяма степен различните механизми за регионално и многостранно сътрудничество, в съответствие с логиката на действие на няколко равнища, на която се основава Програмата до 2030 г.;

11. счита, че от гледна точка на своите амбиции и всеобхватния си характер Програмата до 2030 г. изисква участието на повече и по-разнообразни участници в нейна подкрепа, включително местните и регионалните власти, както и организациите на гражданското общество, предприятия, фондации, университети или изследователски центрове, наред с другото, за да се мобилизира и капитализира добавената стойност, която всеки един от тях е натрупал въз основа на своя опит и сфера на действие;

Отговорът на ЕС

12. подкрепя намерението за силна и активна ангажираност на ЕС и неговите държави членки с изпълнението на Програмата до 2030 г., поради което е необходимо да се насърчава съгласувано интегриране на ЦУР във всички публични политики, прилагани в ЕС на различни равнища — общностно, национално, регионално и местно — и подчертава необходимостта от постепенно привеждане в съответствие на политиките и стимулите, с които работят участниците, със заложените в Програмата цели;

13. отбелязва, че външната дейност на ЕС има ключова роля за постигането на ЦУР и във връзка с това приветства постигнатия напредък за ефективно изпълнение на тази задача, в съответствие с приоритетите, определени в Договора за Европейския съюз (ДЕС — член 21, параграф 2) и Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС — член 208); подкрепя намерението на Комисията да направи така, че новият консенсус за развитие да допринесе за ефективното осъществяване на приоритетите на външната дейност на Европейския съюз, така както са определени в Глобалната стратегия за външната политика и политика на сигурност на Европейския съюз;

14. подкрепя намерението на Комисията да подобри координацията между политиката за развитие и другите общностни политики, които се прилагат на международно равнище, като например в областта на хуманитарната помощ, търговията, регионалната интеграция, здравеопазването, образованието, енергетиката, рибарството, селското стопанство, околната среда, науката и технологиите, миграцията и убежището или европейската политика за съседство; подчертава при все това, че не е достатъчно само да се подобри координацията на политиките, а трябва също да се увеличи степента на съгласуваност на тези политики с целите за развитие, договорени на международно равнище;

15. споделя мнението на Комисията, че за да бъде ефективен, отговорът трябва да бъде общ и да отговаря на споделени критерии от страна на Европейския съюз; подчертава при все това, че тази координация трябва да се осъществява не само между ЕС и държавите членки, но и между тях и местните и регионалните власти, които притежават част от правомощията, необходими за реалното изпълнение на ЦУР;

16. подкрепя намерението на Комисията да обвърже сътрудничеството за развитие на Европейския съюз и държавите членки с подход, основан на правата, който превръща хората в пълноценни участници и адресати на усилията за развитие; смята също, че този подход е съвместим с ЦУР и принципа, заложен в Програмата до 2030 г., а именно никога да не бъде забравен, и да се направи така, че напредъкът в областта на развитието да достигне до най-беззащитните и най-уязвимите сектори на обществото;

17. споделя акцента, който Комисията поставя върху равенството между половете, което е същността на подхода, основан на правата, и трябва да ръководи цялата дейност на ЕС и неговите държави членки в областта на сътрудничеството за развитие, както и на децентрализираното сътрудничество, което означава да се работи не само за отстраняване на съществуващите неравенства, но и за насърчаване на правата на жените, тяхното овластяване и достъпа им до образование на всички равнища;

Общите ни приоритети

18. смята, че една от главните цели на политиката за развитие на ЕС и държавите членки е да подкрепят страните в борбата им срещу бедността, в т.ч. подобряване на предоставянето и качеството на основните обществени услуги за цялото население, както е предвидено в Програмата до 2030 г.; обръща обаче внимание на факта, че голяма част от тези услуги се предоставя от децентрализираните администрации и че е изключително важно местните и регионалните власти да бъдат подкрепяни в изпълнението на ЦУР;

19. одобрява целта на Програмата до 2030 г., а именно изграждането на приобщаващи общества чрез борба срещу неравенството и насърчаване на социалното сближаване; същевременно счита, че децентрализираната администрация играе основна роля за идентифициране и коригиране на процесите на социално изключване и маргинализация, които са в основата на неравенството;

20. отбелязва, че е важно да се изградят мирни и добре управлявани общества, като се изкоренят несигурността и насилието и се укрепят ефективните и прозрачни институции; обръща внимание на необходимостта този процес да се изгради от най-близката до гражданите териториална основа, подкрепяйки подобряването на работата на местните и регионалните институции, за да се улесни по този начин установяването на механизмите за участие и демократичен контрол от страна на гражданите, ангажирани с изпълнението на заложеното в Програмата до 2030 г. по отношение на целите за устойчиво развитие, така че обучението по глобално гражданство да се превърне в неизменна част от политиките и стратегиите на различните правителствени или неправителствени участници и заинтересовани страни, участващи в международната система за сътрудничество за развитие;

21. споделя целта на Програмата до 2030 г. да осигури условията на екологична устойчивост на процесите на развитие, като подобри управлението на природните ресурси и защитата на най-уязвимите екосистеми; местните и регионалните власти отново са ключът за осъществяването на тези политики, съвместявайки устойчивостта с икономическия и социалния прогрес на засегнатите общности; тази цел е изключително целесъобразна с оглед на ЦУР 11, която повдига въпроса за необходимостта „градовете и населените места да станат приобщаващи, сигурни, издръжливи и устойчиви“;

22. счита, че е важно страните да се насърчават да поемат по пътя на приобщаващо и устойчиво икономическо развитие, способно да генерира достойни работни места, така както се предлага в Програмата до 2030 г.; обръща внимание на ролята, която могат да имат местните и регионалните власти за насърчаване на тези процеси, създавайки производствена база върху добре определени териториални основи чрез партньорства между заинтересованите лица, в т.ч. малките и средните предприятия на местно равнище;

23. обръща в заключение внимание на важната роля на децентрализираната публична администрация в страните партньори за конкретизиране на Програмата до 2030 г.; акцентира на ролята, която може да има децентрализираното сътрудничество за трансфера на опит и капацитет между тези участници; настоява новият консенсус за развитие да признае и насърчи потенциала на този вид сътрудничество;

Партньорство: Европейският съюз като движеща сила за изпълнението на Програмата до 2030 г.

24. отбелязва, че макар и всяка страна да трябва да отговаря за собственото си развитие, постигането на ЦУР може да се превърне в реалност само ако се създаде Световен алианс, който включва всички държави, многостранните институции и останалите социални участници, и в рамките на който да се работи в сътрудничество за изготвянето на приобщаващи и устойчиви стратегии за развитие, както е посочено в Програмата до 2030 г.; същевременно заявява отново, че местните и регионалните власти трябва да бъдат част от това усилие за сътрудничество, допринасяйки с капацитет и собствени ресурси в областта им на действие;

25. акцентира на съществената роля, която може да има децентрализираното сътрудничество за формирането на партньорства с множество участници, насочени към насърчаване на промените в развиващите се страни, в съответствие с препоръките на Програмата до 2030 г.; приносят на тази форма на сътрудничество и взаимното й допълване с други механизми трябва да бъдат признати в новия консенсус за развитие;

26. подчертава, че е целесъобразно Европейският съюз и неговите държави членки да улесняват процесите на координация, разпределение на задачите и съгласуваността между участниците в рамките на този Световен алианс; счита, че тази цел ще бъде постигната по-лесно, ако Европейският съюз и неговите държави членки укрепят съвместното програмиране в областта на сътрудничеството за развитие на основата на обща визия, договорена със страните партньори; обръща при все това внимание на необходимостта от участие на местните и регионалните власти в този процес на диалог и съгласуване;

27. счита във връзка с това, че усилието за координация трябва да се изразява в оперативен план в привеждането в действие на общи примерни програми в страните партньори; подчертава също така, че е важно да се действа, когато е възможно, посредством съвместни действия на национално, регионално или международно равнище, за да се подобри кумулативното въздействие от дейността на Европейския съюз и неговите държави членки; подчертава освен това, че участниците в децентрализираното сътрудничество трябва да участват и в процесите на определяне и изпълнение на тези програми, както и в мониторинга и оценката им;
28. настоятелно призовава, когато е възможно, в страните партньори да се използват форми на сътрудничество, като например пряко подпомагане на бюджета или доверителни фондове на ЕС, които улесняват координацията между различните участници и дават възможност за по-интегрирано и гъвкаво използване на средствата в страните партньори;
29. изразява съгласие с Комисията относно целесъобразността от масовото мобилизиране на публични и частни, национални и международни средства за целите на Програмата до 2030 г., така както е посочено в Програмата за действие от Акра; счита, че във връзка с това е важно да се използват публични средства с цел мобилизиране и привличане на частни средства за развитието чрез използването на иновативни финансови инструменти и различни форми на смесено финансиране (комбинация от дарения и кредити); при все това отбелязва, че е важно да се гарантира по адекватен начин, че мобилизираните средства: i) имат ясна цел, насочена към развитието; ii) отговарят на приоритетите на страната партньор; iii) имат ясна допълняемост спрямо публичните средства; и iv) подлежат на ефикасни механизми за контрол на тяхното използване/предназначение и на поэтапни проверки на напредъка в постигането на поставените цели за развитие;
30. подчертава, че за сътрудничеството за развитие е важно ЕС и държавите членки да организират, мобилизират и включат максимален брой участници в подкрепа на ЦУР, включително местните и регионалните власти, частния сектор, гражданското общество и академичните среди, наред с други, като всеки допринесе със съответните си умения, опит и средства; обръща внимание на факта, че децентрализираното сътрудничество е изключително подходяща форма на сътрудничество за насърчаване и организиране на този вид партньорства с множество участници с териториална основа; призовава Комисията и държавите членки да оказват подкрепа, за да могат местните и регионалните публични власти да интегрират ЦУР в своите политики; подчертава, че децентрализираното сътрудничество е особено подходяща област за създаване на пространства за глобалното гражданство, с цел гражданите да дискутират целите за устойчиво развитие, да участват в публичните политики за тяхното постигане, както и в мониторинга на изпълнението на Програмата до 2030 г.;
31. подчертава значението на укрепването на техническия и институционалния капацитет на страните партньори, за да могат да насърчат прехода към разработването на приобщаващи и устойчиви стратегии, както се изисква в Програмата до 2030 г.; обръща внимание на необходимостта този процес да обхване и децентрализираната администрация на страните партньори;
32. подчертава, че е целесъобразно в рамките на сътрудничеството за развитие ЕС и неговите държави членки да разпределят средствата си по силата на ясни и прозрачни правила, отчитайки потребностите, структурните недостатъци и капацитета за мобилизиране на алтернативни средства на страните партньори; настоява също така използването на средствата и дейностите да отговарят на принципа никой да не бъде забравен;
33. посочва, че в съответствие с горепосоченото страните с най-ниски доходи, и по-специално най-слаборазвитите страни, както и тези с нестабилни правителства или в ситуации след конфликт трябва да бъдат приоритетни получатели при най-добри преференциални условия на международната помощ от ЕС и неговите държави членки;
34. предупреждава обаче, че много страни със средни доходи страдат от сериозни структурни ограничения, имат много различни вътрешни ситуации, нестабилни институции и разпокъсани общества; сътрудничеството за развитие, в т.ч. финансовото сътрудничество, може да бъде полезно, за да даде възможност на тези страни да преодолеят слабостите си и да насърчат процеса на устойчиво развитие, което би подобрило капацитета им да участват активно в изпълнението на Програмата до 2030 г.;
35. счита, че съобразената с правилата миграция може да има ефекта на лост на прогреса както за държавата на произход, така и за тази на дестинация, освен че може да бъде полезна за самите мигранти; счита, че правилното управление на миграцията трябва да бъде част от целите на дейностите за развитие, в опит да се намери регламентиран отговор и подходяща подкрепа за защита на човешките права на мигрантите по миграционния път и в държавата на дестинация и да им бъдат предложени възможности в държавите им на произход, с цел облекчаване на натиска от неконтролираните миграционни потоци;
36. отбелязва, че инструментариумът на сътрудничеството за развитие излиза от конкретната сфера на международната помощ и включва средства, които, макар и да не са измерими като ОПР, имат потенциал за създаване на възможности за развитие; счита, че сътрудничеството за развитие на ЕС и неговите държави членки трябва да включва активно тази палитра

от инструменти и да адаптира използваните източници и инструменти към специфичните условия във всяка една от страните партньори, включително в страните със средни доходи;

37. подкрепя предложението на Комисията да стартира амбициозен план за външни инвестиции, за да се опита да мобилизира частни инвестиции, да укрепи техническата помощ за правилно формулиране на проектите на местните власти и на предприятията и да създаде добър бизнес климат, при което надлежно да бъдат вземани предвид приоритетите на местните и регионалните власти за териториалното развитие; счита, че планът трябва да бъде приведен в съответствие с целите, заложи в Програмата до 2030 г., и да улесни участието на местните и регионалните власти с цел правилното му прилагане;

38. изразява съгласие с Комисията, че е важно да се подкрепят програмите за регионална интеграция, за да се даде възможност за укрепване на процесите на развитие на съответните страни и да се подобри предоставянето на регионални обществени блага с цел по-ефективно изпълнение на Програмата до 2030 г.; приема, че е необходимо преразглеждане на политиката за съседство в съответствие с новите приоритети, произтичащи от Програмата до 2030 г.; същевременно посочва, че е необходимо, в рамките на тази политика, да се укрепи сътрудничеството между регионите посредством подходящи мерки за подкрепа;

Подобряване на въздействието на Европейския съюз

39. подчертава необходимостта от продължаване на усилията за подобряване на ефективността на сътрудничеството за развитие, прилагайки договореното на срещите на върха в Рим, Париж, Акра и Пусан; същевременно счита, че е важно да се подкрепи развитието на институционалния капацитет в страните партньори и наред с останалото те да се насърчават в своите национални документи за планиране да вземат предвид и най-важните приоритети на местните и регионалните власти, за да може усилията за сътрудничество да дадат своя резултат и да отразят потребностите на съответния район и неговите жители;

40. отбелязва, че сътрудничеството за развитие не може само по себе си да финансира промените, които се изискват в Програмата до 2030 г.; подчерта във връзка с това, че е необходимо ЕС и държавите членки да използват сътрудничеството като механизъм за мобилизиране на допълнителни средства от други източници и като катализатор за промяна на стимулите и насърчаване на положителни промени в развиващите се страни;

41. припомня, че ако страните от ЕС искат да бъдат надежден участник на международната сцена, те трябва да спазват ангажиментите си; счита във връзка с това, че те следва да се стремят да постигнат поставените от ЕС цели в рамките на международната програма за финансиране на развитието; освен това одобрява факта, че страните трябва да спазват ангажиментите, поети по силата на Рамковата конвенция на ООН по изменение на климата, в т.ч. споразуменията в областта на финансирането за околната среда;

42. потвърждава, че е целесъобразно сътрудничеството да се адаптира към периметъра на инструментите и действията, които, извън помощта, се използват в международната система в подкрепа на процесите за развитие; във връзка с това счита, че е целесъобразно да се продължат усилията на ОИСР, за да се създаде нова методика за измерване в областта на финансирането на развитието, в т.ч. създаването на обща официална подкрепа за устойчиво развитие;

43. признава, че за много от проблемите, за които се споменава в Програмата до 2030 г., липсват ефективни технически отговори, поради което е необходимо да се търсят алтернативни решения, основаващи се на креативността, насърчаването на знанията и технологичните и социалните иновации; счита във връзка с това, че децентрализираното сътрудничество може да играе важна роля, като предава натрупания на местно и регионално равнище опит;

44. отбелязва, че Програмата до 2030 г. няма да може да бъде осъществена, ако не се подобри значително съгласуваността на политиките, като се отчита въздействието на всички публични политики върху целите за развитие; набляга освен това на факта, че напредъкът по отношение на съгласуването трябва да се постига както между различните сегменти на публичната дейност (в хоризонтален план), така и между различните равнища на управление (местно, регионално, национално и общностно) посредством подход на цялостно управление (whole-of-government) в публичните политики и програми в краткосрочен, средносрочен и дългосрочен план;

45. обръща внимание на необходимостта от това всички действащи лица в областта на сътрудничеството на ЕС да участват в усилието за прозрачност във връзка с ресурсите, мобилизирани от всеки от тях; счита, че публичните власти (на общностно, национално, регионално и местно равнище) трябва да бъдат главни действащи лица в това усилие като средство за подобряване на отчетността и качеството на техните действия;

46. счита, че обвързването на действията за промяна с територията, в съчетание с участието на заинтересованите лица, които съжителстват на тази територия, и с подкрепата на децентрализираното сътрудничество, може да се окаже най-добрият начин за насърчаване на наситен и машабен процес на преход към приобщаващи и устойчиви модели за развитие;

47. във връзка с посоченото по-горе Комитетът на регионите отправя отново своето предложение да допринесе за изпълнението на Програмата до 2030 г. и обмена на знания и опит с останалите публични власти и с техните партньори в развиващите се държави посредством платформата за информация и обсъждане на местните и регионалните власти в областта на развитието, провеждания на всеки две години диалог по въпросите на децентрализираното сътрудничество и международните форуми на Евро-Средиземноморската асамблея на регионалните и местните власти (ARLEM) и годишната Конференция на регионалните и местните власти за Източното партньорство (CORLEAP). Комитетът на регионите би искал да насърчава и координира децентрализираното сътрудничество между местните и регионалните власти на Европейския съюз и местните и регионалните власти на съседните държави в рамките на конкретни инициативи, като Инициативата от Никозия за Либия;

48. счита за важно да се развива стабилна комуникационна политика в областта на устойчивото развитие, така че да се изгражда по-информирано мнение за предизвикателствата и приложимите политики и да се стига до по-осъзната и активна подкрепа от страна на гражданите, разбирайки сътрудничеството за развитие и ангажимента към Програмата до 2030 г. като инвестиция за бъдещето; необходимо е също така значението на целите на сътрудничеството за развитие да достигне до европейските граждани чрез представяне на взаимните ползи от тази политика, като създаването на регионални зони на стабилност; и накрая е необходимо да се даде видимост на действията на различните заинтересовани страни, участващи в процеса, в това число на местните и регионалните власти, а в техните рамки — на най-отдалечените региони, които от години развиват успешни политики на сътрудничество със съседните им страни;

Последващи мерки по отношение на нашите ангажименти

49. подкрепя идеята всички действащи лица в областта на сътрудничеството да приспособят постепенно системите си за докладване и показателите си за мониторинг към съдържанието на Програмата до 2030 г.; приветства също така изготвянето на съвместни обобщени доклади, в които да се отчита напредъкът по Програмата до 2030 г. и които да бъдат представени на Политическия форум на високо равнище на ООН; призовава местните и регионалните власти да участват активно в изготвянето на тези доклади, отчитайки се за проведените дейности в техните области на компетентност и чрез децентрализираното сътрудничество;

50. изразява съгласие с необходимостта от укрепване на статистическите системи, за да се гарантира мониторингът на Програмата до 2030 г.; обръща внимание на необходимостта укрепването да обхване също регионалната и местната информация, за да се гарантира напредък във всички сектори и територии.

Брюксел, 8 февруари 2017 г.

Председател
на Европейския комитет на регионите
Markku MARKKULA